

ЗАСТОСУВАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ВНЗ

Іванова Світлана

Державна інспекція навчальних закладів України

Анотація

З'ясовано, що традиційні форми та методи підготовки фахівців не завжди дають можливість забезпечити вимоги, що ставить сьогодні ринок праці, забезпечити випереджувальний характер професійної підготовки. Цього можна досягти завдяки впровадженню в навчально-виховний процес нетрадиційних технологій навчання, оновленню форм та методів навчально-виховної діяльності, розробці та випробування нового дидактичного забезпечення, що потребує відповідного науково-методичного забезпечення.

Розглянуто дидактичні питання організації групової навчальної діяльності молодших школярів. При груповій формі роботи студенти розглядають завдання з різних боків і доводять спільну роботу до логічного завершення. Коли до підсумкової інформації входить крупиця окремого студента, у нього з'являється впевненість у своїх силах і здібностях як майбутнього фахівця.

Національна доктрина розвитку освіти України визначає стратегію подальшої модернізації освіти, що вимагає від випускників вищих навчальних закладів оволодіння продуктивними технологіями пізнання, вдосконалення творчого потенціалу особистості. Відповідно до цього перед сучасною вищою педагогічною школою стоять завдання: підвищити якість підготовки майбутніх учителів, сформувати педагогічні вміння і навички, виховати майбутнього вчителя як активну творчу особистість. Це зумовило необхідність розробляти стратегічні підходи до підготовки педагогічних кадрів: „Традиційні форми та методи підготовки фахівців не завжди дають можливість забезпечити вимоги, що ставить сьогодні ринок праці, забезпечити випереджувальний характер професійної підготовки. Цього можна досягти завдяки впровадженню в навчально-виховний процес нетрадиційних технологій навчання, оновленню форм та методів навчально-виховної діяльності, розробці та випробування нового дидактичного забезпечення, що потребує відповідного науково-методичного забезпечення.

Вимоги ринку праці щодо конкурентноспроможності випускника вищого навчального закладу, його здатності адаптуватися до змін, вдосконалювати професійні вміння спонукають до розробки нових підходів у підготовці педагогічних кадрів нової формації” [6, 173].

У книзі „Освіта і наука України: шляхи модернізації” наголошено: „Освіта має набути інноваційного характеру, а її вихованці – здатності до інноваційного типу життя і життєдіяльності” [1, 13].

У навчальному посібнику „Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій” розглянуто проблему підготовки майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій під час педагогічної практики та у майбутній професійній діяльності [4].

Навчально-методичний посібник “Освітні технології” знайомить із сучасними підходами до організації педагогічного процесу в школі та вищих навчальних закладах, акцентує увагу на їхньому особистісно орієнтованому характері [3].

Зміст методичного посібника „Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід” [5] передбачає розгляд питань педагогічної основи навчання у вищій і середній школі, організацію навчального процесу, врахування інтересів та здібностей студентів. Як стверджують автори посібника, пояснення і демонстрація самі по собі ніколи не

дадуть справжніх, стійких знань. Цього можна досягти лише за допомогою активного (інтерактивного) навчання.

Останнім часом провідні науковці країни відводять значну роль інтерактивним технологіям у підвищенні рівня активності учнів і студентів. Серед них важливе місце в психолого-педагогічній літературі посідає питання про групові форми навчальної діяльності, тому що вони відкривають для дітей можливості співпраці, стосунків, пізнання довкілля [3, с. 70-71].

Значний внесок у розробку загальних принципів організації групової навчальної діяльності дали дослідження В.К.Дяченко, В.В.Котова, Г.О.Цукерман, О.Г.Ярошенко та ін.

Дидактичні питання організації групової навчальної діяльності молодших школярів розроблено в працях В.О.Вихрущ, Є.С.Задой, І.М.Вітківської, К.Ф.Нор, О.Я.Савченко та ін.

При проведенні лабораторних занять використовуються засоби і методи, які викликають найбільший інтерес у студентів та сприяють розвитку творчого мислення це - групова робота.

Ми поділяємо думку К.Ф.Нор про те, що групова навчальна діяльність – це форма організації навчання в малих групах учнів (студентів), об'єднаних загальною навчальною метою при опосередкованому керівництві вчителем і в співпраці з учнями [2, с. 8].

В організації групової форми роботи у навчально-виховному процесі з методики викладання природознавства ми базуємось на дослідженні вчених країни А.Кіктенко, О.Любарської, О.Пехоти, Л.Пироженко, О.Пометун та ін.

Організуючи групову навчальну діяльність, викладач має забезпечити активність кожного студента. З цією метою обговорення доцільно проводити у вигляді дискусії. В групі кожний висловлює свою думку і доводить її доцільність. У результаті дискусії приходять до спільної думки.

Дискусія найбільш оптимально має забезпечити рішення висунутих на даному етапі навчальних завдань. Вона відрізняється від звичайної бесіди тим, що студенти вступають в опосередковане спілкування один з одним. Якщо в бесіді викладач оцінює, а часто й пояснює висловлене студентом положення, то в дискусії майбутньому вчителю доводиться самостійно обґрунтовувати свою точку зору [3, с. 82].

Керівництво в групах здійснюється через пам'ятки, завдання, інструкції. Напередодні занять консультанти отримують інструктаж щодо організації роботи в групі. Для розв'язання завдань студентам пропонується пам'ятка роботи в групі:

- Не сперечайтесь даремно.
- Вислуховуйте одне одного.
- Оцініть оригінальність рішень, запропонованих іншими студентами.
- Перегляньте свою інформацію. Чи підтримуєте інформацію інших? Чому?
- Дайте оцінку роботи кожного.
- Проаналізуйте шляхи розв'язання проблеми.
- Визначте спільний результат і хто буде повідомляти академічній групі про результати роботи.

Неабияка увага приділяється підготовці завдань для групової роботи, які спонукають студентів до активності, до творчого мислення. Завдання підбираються такі, що потребують умінь порівнювати й аналізувати, узагальнювати й систематизувати вже набуті знання. Цим створюються умови для розвитку інтересу при залученні майбутніх учителів до розв'язання поставлених завдань.

Викладач спрямовує роботу груп: з'ясовує, як консультант керує процесом виконання завдання, слухає, як проходить дискусія, чи всі студенти беруть у ній участь, проводить необхідну консультацію, організовує співпрацю студентів. Більше уваги при цьому приділяє тій групі, в якій більше відчуваються труднощі в організації полеміки при виконанні спільного завдання.

Аналізуючи проведену роботу, викладач разом із студентами доходять висновку, що узгоджена групова навчальна діяльність дозволяє знайти найбільш доцільне рішення, виявити творчість, підтримати один одного. У груповій навчальній діяльності студенти показують високі результати засвоєння знань та формування вмінь.

При груповій формі роботи студенти розглядають завдання з різних боків і доводять спільну роботу до логічного завершення. І коли до підсумкової інформації входить крупиця окремого студента, у нього з'являється впевненість у своїх силах і здібностях як майбутнього фахівця.

Лише при такій організації роботи в групі, коли в дискусію вступають усі студенти і підвищується рівень активного мислення кожного учасника навчального процесу, на лабораторних заняттях майбутній учитель відкине звичайне, шаблонне і прийме своє самостійне рішення в процесі обговорення даної проблеми в групі, бо у студента з'являється захопленість, він прагне проникнути у сутність того, що пізнається, що обговорюється, дискутується.

Список використаних джерел:

1. Кремень В.Г. Освіта і наука України шляхи модернізації (Факти, роздуми, перспективи). – К.: Грамота, 2003. – 21 с.
2. Нор Е.Ф. Технология организации групповой учебной деятельности. – Николаев, 1998. – 75 с.
3. Пехота О.М., Кіктенко А.З., Любарська О.М. та ін. Освітні технології: Навчально-методичний посібник// За заг. Ред. О.М.Пехоти. – К.: А.С.К., 2002. – 255 с.
4. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій. Навчальний посібник. За ред. І.А.Зязюна, О.М.Пехоти. – К.: А.С.К., 2003. – 240 с.
5. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: методичний посібник. – К.: АПН, 2002. – 136 с.
6. Щербак О.І. Нові технології у професійній підготовці майбутніх фахівців// Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1992-2002. Збірник наукових праць до 10-річчя АПН України/Академія педагогічних наук України – Частина 2. – Харків: "ОВС", 2002. – С.1.